

**Sähkösavukkeet eli
vapet, mistä oikein kyse?**

**Saija Himanka
Asiantuntija
Ehyt ry**

Nikotiiniteollisuuden ”harm reduction” - politiikka

- Nikotiinituotteiden kohdalla EHYTin tavoite on käytön loppumisessa, ei haittojen vähentämisessä.
- Nikotiiniyhtiöt esittävät olevansa **osa ratkaisua** tupakoinnin vähentämisessä/loppumisessa, mutta savukkeiden valmistuksesta luopumisen sijaan se tuo markkinoille uusia tuotteita, joita markkinoi vähemmän haitallisiksi.
- Uudet tuotteet: **savuttomia** ja **tupakattomia**: ruotsalainen nuuska, sähkösavukkeet ja kuumennettavat nikotiinituotteet, tupakattomat nikotiinipussit jne. Kaikille tuotteille yhteistä: **nikotiini**.
- Uudet tuotteet eivät ole tulleet savukkeiden tilalle, vaan niiden LISÄKSI. Lupauksistaan huolimatta nikotiiniyhtiöt eivät ole lopettaneet savukkeiden valmistusta (saati markkinointia).
- Haitattomiksi väitettiin aikanaan myös kevytsavukkeita ja filterisavukkeita. Uudet tuotteet, samat kujeet.

Uusien nikotiinituotteiden terveyshaitat

Nuuska

- **Nikotiinin haitat ja riippuvuus.**
- Lisääntynyt syöpäriski (mm. suuontelo, nielu & nenä).
- Suun limakalvovauriot.
- Pitkään käytettynä aiheuttaa mm. ienvetäytymiä ja hampaiden kiinnityskudosten löystymistä.
- Lisää riskiä myös muiden nikotiinituotteiden käytölle.

Nikotiinipussit

- **Nikotiinin haitat ja riippuvuus.**
- Mahdolliset haitat suun terveydelle.
- Nikotiinipusseista mitattu haitallisia TSNA-yhdisteitä.
- Lisää riskiä myös muiden nikotiinituotteiden käytölle.

Sähkösavuke

- **Nikotiinin haitat ja riippuvuus.**
- Hengitysteiden ärsytysoireet + yskä.
- Haittaa keuhkojen normaalia toimintaa / alentaa niiden toimintakykyä.
- Mahdollinen sydän- ja verisuonitautiriski.
- Mahdollinen syöpäriski.
- Lisää riskiä myös muiden nikotiinituotteiden käytölle.

- **Myös nikotiiniton sähkösavuke sisältää terveydelle haitallisia aineita.**

Mikään nikotiinituote ei ole haitaton, emmekä vielä tunne pitkäaikaiskäytön terveysvaikutuksia!

Vape, Vapekynä, sähkösavuke ...

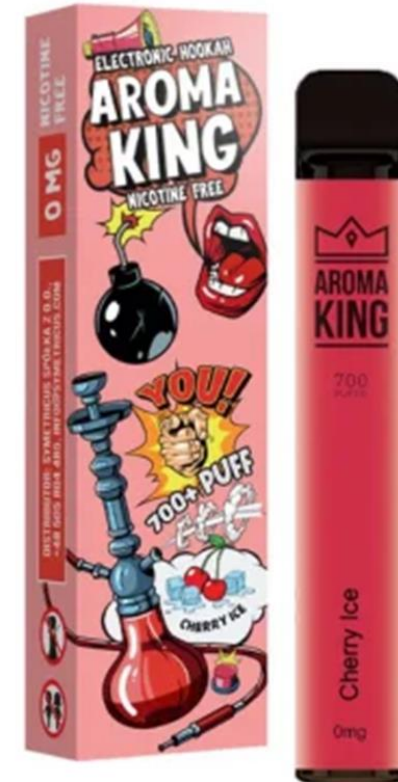
Sähkösavuke, sähkötupakka, vape

- Akkukäyttöinen laite (suukappale, atomisaattori eli höyrystin, nestesäiliö ja akku), joka kuumentaa laitteen sisältämän nesteen hengitettäväksi höyryksi. Ulkonäöltään erilaisia, mutta toimivat samalla periaatteella.
- Voivat olla:
 - kertakäyttöisiä (kymmenistä muutamaan tuhanteen ”puffia”), esitäytettyjä
 - ladattavia ja uudelleen täytettäviä
- Nesteet eivät sisällä tupakkaa, joten käytössä ei synny palamisyhdisteitä (kuten tupakoinnissa). Höyry tuoksuu makealle, voi olla vaikea tunnistaa.
- Sähkösavukkeet ja nikotiinia sisältävät nesteet on määritelty tupakkalaissa. Suomessa nikotiinia sisältävät makunesteet kielletty.
- Kertakäyttöinen, nikotiinittomalla nesteellä täytetty laite ei täytä tupakkalaissa olevaa sähkösavukkeen määritelmää (tupakan vastike). Laki koskee kuitenkin markkinointi-, ikäraja- sekä esilläpitokieltoa.

Mitä vape sisältää?

- Sähkösavukkeiden nesteet voivat sisältää **nikotiinia** tai olla **nikotiinittomia**. Nikotiinineste valmistetaan tyypillisesti tupakkakasvista uuttamalla, mutta voi olla myös synteettistä nikotiinia. Nikotiinipitoisuus ei aina selkeästi esillä.
- Neste voi sisältää **nikotiinisuolaa** = nikotiinia, johon on lisätty jotakin happoa (bentsoe-, sitruuna- tms.). Nikotiinisuolan tarkoitus on madaltaa nikotiininesteen ph-arvoa → vähemmän ärsytystä hengitysteille.
- Sähkösavukenenesteen perusaineita ovat **kasvisglyseroli** ja **propyleeniglykoli**.
- **Makuaineita** (elintarvikekäyttöön tarkoitettuja tiivisteitä).
- Nesteet voivat sisältää **raskasmetalleja** ja muita **haitallisia pienhiukkasia**, osin samoja kuin tupakansavussa, liikenteen ja teollisuuden päästöissä jne.
- Ulkomailta ostettujen nesteiden ja kertakäyttöisten laitteiden sisällöstä ja turvallisuudesta ei ole varmuutta. Joskus käyttäjät myös sekoittelevat nesteitä itse.
- Markkinoilla myös kannabinoideja sisältäviä vapeja, jotka kiellettyjä Suomessa.

Näyttävyyys, leikillisuus

Vape nettikauppojen tuotteita

High Light OFFICE 6

6000 PUFFS

RECHARGEABLE

20 FLAVORS

High Light OFFICE 4

4000 PUFFS

RECHARGEABLE

20 FLAVORS

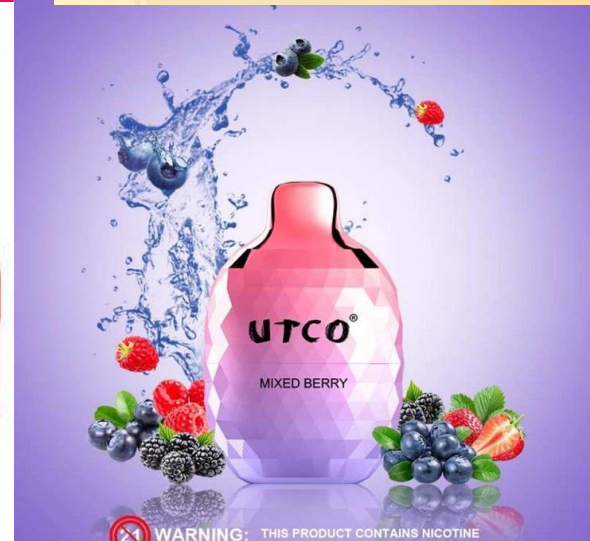

Vapeja nettikaupoista

Vape tuotteita

WARNING: THIS PRODUCT CONTAINS NICOTINE. NICOTINE IS AN ADDICTIVE CHEMICAL.

Vapeja nettikaupasta

Vapeja nettikaupasta

BLUE RAZ ICE

Vapeja nettikaupoista

Mainonta

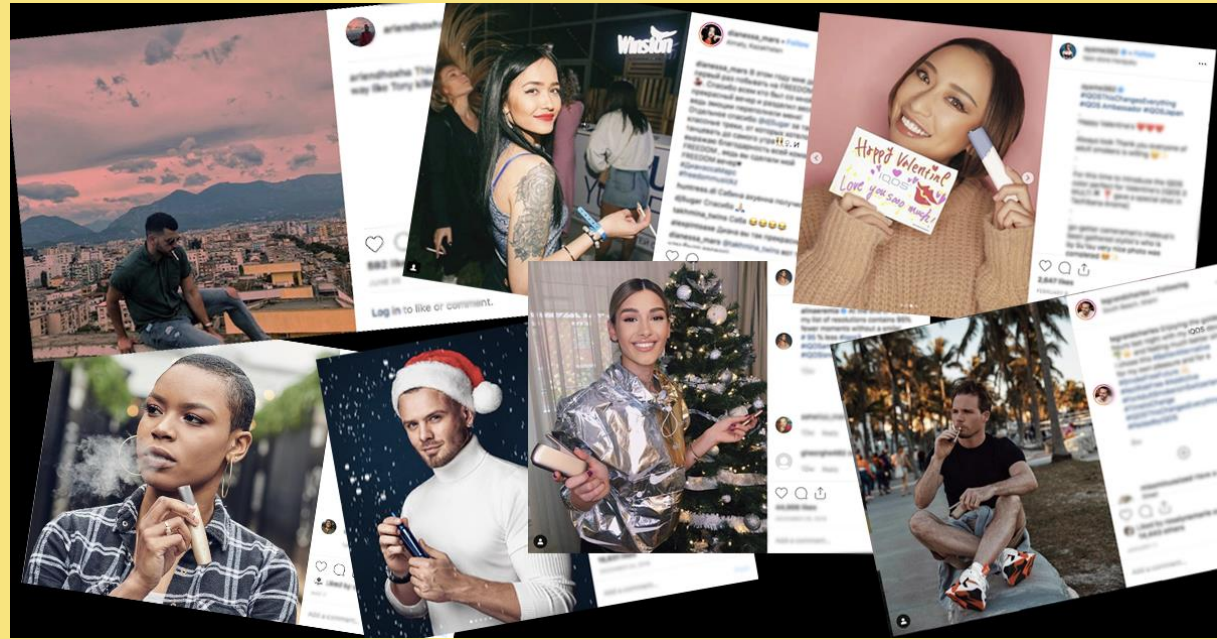
Nikotiinituotteet somessa

- Mainonta somessa kustannustehokasta, viesti kohdistuu oikealle kohderyhmälle (nuoret aktiivisia somen käyttäjiä ja alttiita nikotiinituotteiden markkinoinnille).
- Markkinoinnille altistuneet nuoret käyttävät tutkitusti nikotiinituotteita todennäköisemmin kuin ei-altistuneet.
- Uusien nikotiinituotteiden mielikuvamainonta tyyliältään hyvin samanlaista kuin tupakkamainonta aikanaan, korostaa mm. haitattomuutta ja trendikkyyttä. Uusista nikotiinituotteista tehdään sosiaalisesti houkuttelevia, markkinoinnissa hyödynnetään visuaalisia elementtejä, erilaisia makuvaihtoehtoja sekä mm. hintakannustimia ja kilpailuja.
- Mielikuvamarkkinoinnilla pyritään vaikuttamaan tunteisiin, asenteisiin, informaatioon ja kokemukseen yrityksestä tai sen tuotteesta tavoitteenaan ohjata kuluttajan käyttäytymistä haluamaansa suuntaan.

Vaikuttajamarkkinointi

- Julkisuuden henkilöillä ja somevaikuttajilla on tutkimusten mukaan vaikutusta seuraajien ostopäätöksiin. Vaikuttajat koetaan samaistuttaviksi, inspiroiviksi, uskottaviksi ja luotettaviksi. Nikotiinituotteet nähdään osana tavoiteltavaa elämäntapaa, jota seuraajat haluavat kopioida.
- Tuotearvioita (esim. YouTube)
- Tutoriaaleja ja haasteita (esim. TikTok)
- Muuta visuaalista näkyvyyttä (esim. Instagram, Snapchat)
- Nikotiiniyhtiöillä valtavasti rahaa piilomarkkinointiin ja vaikuttajien kanssa tehtäviin kampanjoihin, joita on tehty lainvastaisesti. Brändilähettiläiksi on rekrytoitu nuoria, terveen, hyväkuntoisen ja menestyvän näköisiä vaikuttajia, joilla on sopiva kohderyhmä seuraajia.
- Valvonta haastavaa, vaikuttajilla suuri vastuu.
- Kuvat: University of Bath: [Tobacco Tactics](#)

Nikotiinituotteista pitää puhua nuorten kanssa

- **Ole valmis puhumaan** nikotiinituotteista nuoren kanssa, vaikka kiinnostusta käyttöön ei olisikaan ilmennyt. **Jokainen meistä voi ottaa nikotiinituotteet puheeksi.**
- **Aikuisen tehtävä** on antaa oikeaa tietoa ja korjata väärä. Kaikkea ei tarvitse tietää käydäkseen keskustelua ja kysymyksiin voi etsiä vastausta yhdessä.
- **Ollaan kiinnostuneita** nuoresta. Mikä esim. vapessa / nuuskassa kiinnostaa tai mikä on nuoren mielipide niistä? Onko nuori nähnyt somessa nikotiinituotteisiin liittyvää sisältöä? Millaista?
- **Kriittisen ajattelun herättely:** mediakriittisyys ja kriittisyys nikotiiniteollisuutta kohtaan. Tuotteita on iso valikoima, kaikkien niiden tarkoitus on sama: nikotiiniriippuvuus.
- **Pidä kiinni sovituista rajoista ja ilmaise huoli**, mikäli siihen on syytä. Ohjaa tarvittaessa tuen piiriin. Ei tuomita – tuetaan.

KIITOS!

Saija Himanka
saija.himanka@ehyt.fi

WWW.EHYT.FI

Ehkäisevä
päihdetyö
kuuluu
kaikille
- tehdään sitä
yhdessä!

